

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

Megyei érdekű ujság. A Bácsbodrogmegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KULA, TELEFON 14

Hirdetések árszabás szerint
Nyílt-ter soronként 40 fillér

KISS GYULA
B.-B. vm. közs. jegyzők egyes. elnöke
SZERKESZTŐSÉG

BERCSÉNYI JÓZSEF
B.-B. vm. közs. jegyzők egyes. főjegyzője

Felelős szerkesztő
BERKOVITS REZSŐ
Kiadótulajdonos
BERKOVITS MÁRK

Előfizetési díj negyedévre 2 K
félévre 4 K, egész évre 8 K
Egyes szám ára 20 fillér
Megjelen vasárnap

XIX. évfolyam

KULA, 1915 február 28.

9. szám

A háború közgazdasági élete.

A háboru teremtette legsúlyosabb probléma, mely az utóbbi időben valóság-gal ránehezedett érdeklődésünkre, kétség-kívül az volt, hogy miképpen ítéljük meg napjainknak nagy változáson átment köz-gazdasági életét s hogyan gondolkozunk országunk gazdasági jövőjéről. Fölöttünk lebeg ez a kérdés és már régóta várjuk illetékes helyről a megnyugtató felvilágo-sítást s az irányító eszméket. Végre az el-múlt hét egyik napján megkaptuk a fele-letet közgazdasági életünk legnagyobb és legalaposabb ismerőjétől, Wekerle Sándor-tól. Szavaiból nem a felületen mozgó s elbizakodott optimizmus, hanem az adott viszonyok józan megítélése, mérlegelése s a logikus okoskodás hangzik ki. Ugy véljük, hogy szolgálatot teszünk olvasóink-nak, ha e fejtegetésnek lényegét s néhány megfontolandó pontját lapunk e helyén le-szögezzük.

Az általános drágulást, még oly téren is, hol jogosultsága kellőképpen nincs meg-okolva, úgy kell megítélnünk, hogy ez a háboru elmaradhatatlan következménye. Mert megbénította a közgazdasági tevé-kenységet egyrészt a közönséges, másrészt az intellektuális munkaerők elvonásával; ennek aztán nyomába lépett a forgalom szünetelése s a termelés csökkenése. A drágaság azonban még nem érte el végső pontját. A józan megfontolás és az okos számítás azt mutatja, hogy el kell készülni lennünk nemcsak a hosszabb ideig tartó, de még fokozottabban emelkedő drága-ságra is. Nem szabad számításainkból ki-hagyni azt sem, hogy különösen a gabo-nából az új termésg mostani számbave-hető készleteink kiapadnak. Ugy kell tehát berendezkednünk, hogy ezt a hiányt ellen-súlyozzuk: még pedig egyéb kenyértermé-kek s a növényvilág köréből eredő táplá-lékok fokozottabb termelésével és felhasználásával. Egészen természetesnek kell tartanunk, hogy a tej- és zsírneműek hallat-lan magas árban nyilvánulnak meg. Oko-zati összefüggésben van ez az állattenyésztés viszonyaival: a takarmányeműek ma-gas ára a tej és tejtermékek csökkenését vonta maga után, a sertéshizlalás aláha-gyásának következménye pedig a zsírne-műek megdrágulása.

Másik kérdés az, hogyan kell előkés-zülnünk a jövőre s mit kell tennünk a teljes gazdasági felépülés érdekében? Ed-dig s háborura fordított kiadások, mivel a készleteknek nagy része a saját tulajdonunk volt, nagyobbrészt közönségünk kezén ma-radt. Ebből érthetjük meg hadikölcsönünk nagy sikerét, valamint azt, hogy képesek vagyunk a gazdasági tevékenység folytatá-sára, készleteink felújítására, valamint a gazdasági körforgás helyreállítására. Abból a körülményből, hogy gazdasági erőnk nemcsak a háboru költségeinek elviselésére képes, hanem hazánknak még igen sok feltáratlanul heverő gazdag kincse, sok ki-nálkozó alkalmunk van, azt lehet követke-ztetni, hogy közgazdasági életünk nemcsak épen és sértetlenül kerül ki majd ebből a megrázkódtatásból, hanem e nehéz és su-lyos viszonyok között megnyilvánult ereje a gazdasági fejlődés igen magas fokára is emeli majd akkor, mikor tevékenységünk

normális viszonyok között nyugodt lendü-letet nyerhet.

Ebből a komoly fejtegetésből, mely nem szépíti a háboru bajait s nem igyek-szik hiu reményeket kelteni, hanem a gaz-dasági okfejtés egyedüli biztos ösvényén vezetnek a kibontakozás felé, erős meg-győződésből fakadó biztatás árad felénk: bizzunk önmagunkban s bátran bizhatunk nemzetünk szebb jövőjében. A rendszeres munka megfeszített erejével dolgozzunk itthon a gazdasági versengés terén, míg a lelkesedés és az elszántság biztosítja szá-munkra a győzelmet a harctéren.

Hirek

Rendkívüli vármegyei közgyűlés. Bács-Bodrog vármegye e hó 24-én Zomborban Purgly Sándor főispán elnöklésével tartott rendkívüli közgyűlése tárgyalta Abauj-Tornamegye ismert átiratát és egyhangu lelkesedéssel elfogadott egy. Tisza István gróf miniszterelnökhöz intézendő fel-íratot, amelyet Szabovljevits Dusan dr. megyei főjegyző köztetszésre szerkesztett.

Kula község képviselőtestülete február 28-án d.e. 8 órakor a község háza tanácstermében rendkívüli közgyűlést tart. Tárj: Általános tisztújítás.

Hadifogoly járásbíró. Medveczky Gyula hódási járásbíró, a 6. honvédezed zombori zászlóaljának hadnagya, szerb hadifogságba esett s jelenleg Nisben van.

Kinevezés. A vallás és közoktatásügyi mi-nister Muttterer Terézt az óverbázi állami kis-dedővodához kisdedővónóvé nevezte ki.

Kula község a „Vörös Félhold“ részére 100 K-t adományozott.

A katonai szállítók figyelmébe. Isme-retes, hogy a hadsereg szükségletének beszerzése körüli egységes és a közérdekeknek is megfelelő eljárás rendszeresítése érdekében „Hadügyi köz-ponti nyilvántartás“ címmel új szervezet létesült, mely ezentul az összes szükségletek beszerzése dolgában előkelő szakértőik közreműködésével tesz intézkedéseket. A hadügyministerium ez osz-tálya fogja ezentul kiadni az árjegyzéket és tár-gyal alkalmi ajánlatok elfogadása dolgában is. Az új eljárás szerint csak azon szállítók ajánlata vétetik figyelembe, akik mint megbízható cégek a kereskedelmi és iparkamarák részéről a köz-ponthez felküldött jegyzékben belefoglaltatnak. Közvetítők s olyanok, akik nem a szakmájukra vonatkozó cikkekre tesznek ajánlatot, a jövőben kiirandó pályázatból ki lesznek zárva. A szegedi kereskedelmi és iparkamara most állítja össze kerületének szállítóképes iparvállalatai és jelen-tősebb kereskedőcégei jegyzékét, azon adatok alapján, melyek rendelkezésre állanak. Cégek, melyek igényt tartanak, hogy a jegyzékbe bekerül-jenek, forduljanak a kívánságuk jogosságát igaz-oló adatokkal és okmányokkal sürgősen a sze-gedi kereskedelmi és iparkamarához.

A Vörös Félhold támogatására alakult országos bizottság művészi kivitelű jelvényeket készített, melyeket országszerte a török testvér-nemzet sebesültjeinek javára árusít. Aki ezt a jelvényt feltűzi, egyrészt a magyar-török testvéri-ség mellett tüntet, másrészt pedig a Vörös Fél-hold magyarországi gyűjtését gyarapítja. A szép jelvény ára 1 K, aki venni akar, legyen szives a Vörös Félhold bizottságához (Budapest, Ország-háza) fordulni érte.

Kevesebb lesz a sör. A kormány rende-letet adott ki, amely kimondja, hogy a sörgyá-rukban február 19. napjától fogva az üzemet a már beáztatott árpának malátával történt feldol-gozásával azonnal be kell fejezni. Ezen maláta mennyiség kitermelésével a további üzem megszüntetendő. Ebből következik, hogy takarékos-kodni kell a sörfogyasztással is, ha azt akarjuk, hogy nyárra elegendő legyen, de biztos követ-kezménye egyuttal, hogy a sör is drágább lesz.

Gabonarekvirálás. A kulai járásban Grósz Herman újvidéki gabonakereskedő, min. megbí-zott befejezte a gabonarekvirálást. A lefoglalható mennyiség 12,000 mm buza és 12,000 mm zab.

Katonai célokra megvásárolt lovak marhalevelei. Tudomására jutott a földművelési miniszternek, hogy a katonai célokra megvásárolt lovak marhaleveleit sok helyen nem vonták be s ennek folytán azok továbbra is a lovak volt birtokosainál maradtak. Minthogy ez eljárás mel-lelt számtalan visszéléésre nyílik alkalom, a föld-művelésügyi miniszter felhívta az összes törvény-hatóságokat, hogy szigorúan intézkedjenek az-iránt, hogy a katonai célokra megvásárolt lovak be nem vont marhalevelei a községi előjárósá-gok által pótlólag bevonassanak, s átvizsgálás és megsemmisítés végett az I. foku hatóságnak beszolgáltatassanak. Megjegyzi a miniszter, hogy a katonaság részére eladásra szánt más állattajó-kat (szamarak, öszvérek, szarvasmarhák, juhok, sertések) is el kell látni szabályszerű marhale-velel és az eladott állatok marhaleveleit át kell adni a megvásárlással megbízott bizottságnak, vagy közegnek. Amennyiben eddig a katonaság részére eladott szarvasmarhák, szamarak, juhok, öszvérek, kecskék és sertések marhalevelei nem vonattak be, köteles a törvényhatóság intézkedni az-iránt, hogy az ilyen állatok marhalevelei pótló-lag bevonassanak. Végül felhívja a miniszter a törvényhatóságokat, figyelmeztessék a közönsé-get, hogy a katonaság részére eladásra szánt állatokat mindenkor lássák el szabályszerű mar-halevelel és eladás esetén a marhalevelet az állattal együtt annál is inkább adják át, mert az, aki az eladott és már birtokában nem levő áll-atra vonatkozó marhalevelet visszatartja, bünte-tés alá esik, éppúgy, mint az, aki marhalevel nélkül ad el állatot.

A harctérről visszahozott lovakkal köve-tendő elbánás tárgyában a földművelésügyi mi-nister körrendeletet adott ki, amelyben utalva arra, hogy a harctérről visszahozott lovak a had-műveletek alatt olyan helyeken is megfordultak, ahol magukat különböző ragadós betegségekkel befertőzhették, figyelmezteti a lótartó közönséget, hogy az ilyen lovak I. elővigyázatossan bánjanak, nehogy azok az itthon levő loállományt bete-rőtözzék. A körrendelettel egy figyelmeztetést is küldött szét a miniszter, amelyben meg van álla-pítva, hogy a harctérről visszakerült lovakkal ho-gyan kell bánni és miről lehet felismerni a ta-konykórt és rühkórt.

Inasok fölmentése. A vallás és közokta-tásügyi miniszter rendelete szerint olyan üzeme-kben vagy műhelyekben dolgozó inasok, melyek-nek tulajdonosa, vezetője vagy segédeknek na-gyobb része katonai szolgálatra bevonult, rész-ben vagy egészben fölmenthető az iskola láto-gatás alól. Ez ügyben az érdekeltek írásos kérel-mükkel idejében a kereskedő és iparosmas iskolák igazgatóságához fordulhatnak. Ez a kivételes in-tezkedés csakis a háborus idők tartamára érvé-nyes.

Március 15-én vonulnak be a 32—36 év közötti népfölkelők. A Budapesti Közlöny febr. 17-iki számában a m. kir. honvédelmi miniszter a következő hirdetményt teszi közzé: A népfölke-lésre kötelezettek az 1886. évi XX. tc. alapján történt általános behívása folytán azok az 1878, 1879, 1880, 1881, 1882 évben született, népfölke-lésre kötelezett magyar állampolgárok, kik az 1914 november 16-tól december 31-ig terjedő időben megtartott népfelkeltési bemutató szemlén, vagy a későbbi utóbemutató szemlén népfelke-lési fegyveresi szolgálatra alkalmasnak találtat-tak, az 1915 január havában 400—eln. 18. sz. a. kiadott bevonulási hirdetmény rendelkezéseitől eltérőleg nem 1915 március elsején, hanem 1915 március 15-én — amennyiben névszerint nincse-nek felmentve — a népfelkeltési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvédkiegészítő, illetőleg es. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság szek-helyére népfelkeltési tényleges szolgálatra bevo-nulni tartoznak.

Katonáknak

a legjutányosabb árakban:

hátzsák, bőrlábszár, halinacsizma, bőrkecstyű, hósapka kötött kabát, csajka, evőeszköz, zsebkályha, zseblámpa stb.

KARDOS ÉS ERDŐS cégnél, Kulán

A reggel Zombor-felé közlekedő vonat tudvalevőleg már rég szünetel. Emiatt a Kulai Takaré- és Hitelintézet Részvénytársaság, Kula közönségének részvételével, a magyar kir. államvasutatknál felszólalt és annak eredményeként értesítjük Kula közönségét, hogy az államvasutak igazgatósága e hó 15-től kezdve, a reggeli zombori vonatot ismét beállította. Ellenben beszüntette a délután 4 órai Zombor-felé közlekedő vonatot.

† Braunhoffner József. A népzenenek gyásza van. Meghalt pár hetet ezelőtt Braunhoffner József művészi kantortanító 44 éves korában. Kínzó kántor és zeneszerző volt a boldogult, s mintegy 15 évvel ezelőtt a népzene megújítását célzó zenelapot adott ki „Die Dorfmusik” címmel, mely sokban javította a fuvózene karok egyöntetűségét és a zeneszerek zenei ismeretét. Kellő támogatás hiányában azonban be kellett a lapot szüntetnie, de továbbra is hangszerelt táncdarabokat egyes zenekaroknál. Legyen emléke áldott!

A hadifoglyok alkalmazásának feltételei. A hadiministerium egyrészt az esetleges munkahány megszüntetése, másrészt a hadifoglyok foglalkoztatása céljából, mezőgazdasági és földmunkák végzésére, az arra igényt tartó munkaadóknak szerződés mellett hadifoglyokat bocsát rendelkezésére. A hadifoglyok kizárólag csak a szerződésben kikötött mezőgazdasági és földmunkák végzésére alkalmazhatók. Helyszínre szállításuk előtt orvosilag megvizsgálatnak és csak teljesen egészséges foglyok rendelhetnek ki a munkához. Az orvosi vizsgálat munkábaállításuk első két hetében 5 naponként a munkaadó költségére megismétlendő. A foglyok, valamint az őrszűkre kirendelt őrszemélyzet elhelyezéséről és élemezéséről a munkaadó saját költségére köteles gondoskodni. A hadügyministerium a foglyok élemezését is pontosan meghatározza. Reggelre tejenként egy tányér rántottleves, ebédre legalább 100 gramm hús és főzeléket, vacsorára pedig ugyancsak főzeléket kapnak, ezenkívül tejenként és étkezésként legalább 400 gramm kenyér is jár. A hadifoglyok részére továbbá naponként 2—3-szor rumnélküli tea is kiszolgáltató. Szeszitalokat adni tilos. A munkaadó köteles továbbá az őrszemélyzet ellátásáról a részükre mindenkor megállapított élemezési költségek ellenében is gondoskodni. A hadifoglyok munkájáért a munkaadó minden fogoly részére tejenként és naponként 50 fillért fizet. A munkaadót terheli a felügyeletre kirendelt őrszemélyzet tagjainak és a hadifoglyoknak orvosi, gyógykezelési és ápolási költsége is. A hadifoglyok munkaideje, a szokásos pihenőket beleértve, 12 óra, a vasárnap pihenő nap. A munkabér szombatban fizetendő. A hadifoglyokat rendelkezésre bocsátó katonai parancsnokság és a munkaadó között létrejött szerződés felbontására mindkét részlől 8 napi felmondási idő van megállapítva, esetleges viták eldöntése pedig az illető katonai parancsnokság székhelyén illetékes rendes bíróság hatáskörébe tartozik. Egyébként a hadügyministerium feltételeit a hadifoglyok alkalmazása tárgyában a földmivelésügyi igazgatás szervei már országszerte tudatták a gazdaközönseggel.

Fogak és teljes fogsorok, arany koronák, aranyfogak, arany és platin hidak amerikai módszer szerint és minden különlegeséget fogakban. Foghuzás érzéstelenítve, tartós fogtömések (plombák) készülnek Schaffer Géza fogtechnikai műtermében és laboratóriumában Szabadka, Kossuth-utca, Prokesch ház. A vasúti állomástól 150 lépényire. Vidékiek 1 nap alatt kielégíttetnek. Telefon interurbán 5-61. 2-8

Sok kalásztost, különösen sok árpát kell vetni. Itt a tavasz nyílt, kezdődnek a tavaszi munkák. Korán kell szántani, vetni, hogy a hadba vonultak földjét is megmunkálhassuk, s elvethessük, meg azért is, mert az esetleges tavaszi szárazság a keleti vetésben nagyobb kárt tesz. A világi áboru nagyarányú kenyerszükegletét nemhogy csökkenne, hanem folyton fokozódik. A szövetséges központi hatalmak kénytelenek kenyerszükegletüket ma saját területük termékeiből fedezni, mert a tengeri hajózás bizonytalansága miatt Amerikából, s egyébként a nyers anyagokat s így gabonaféleket is behozni kockázatos. Miután pedig Ausztria, de még Németország sem juthat alba a kedvező helyzetbe, hogy kenyerszükegletét egymaga fedezhesse, Magyarország kénytelen, sőt köteles is szövetségei szükségletét a maga termeléséből fedezni. Hogy ennek megtehesse, sok olyan növényt kell termesztünk, melynek magva kenyér előállítására alkalmas, ilyen pedig a tavaszi búza, a tavaszi rozs, feketé a tavaszi árpa. Utóbbiból legkevesebb kell tehát legelőbbet vetni, mert az árpa a legkínzóbb kenyérpótló anyagok köze tartozik. A drágaság miatt azonban az árpamagot is takarékosan és előrelátóan kell banni. A talajt nemcsak jól kell megművelni, de olyan erőállapotba kell hozni, hogy az bőseges árpatermeseket adhasson, ezt pedig, ha már az őszi szántástól elmaradtunk, a meg tarlóban fekvő árpaföldek korai felszántásával és ismételt boronálásával fogjuk elérni. A jól felaprózott föld a maga ezidei nedvbőségeivel, a talajban levő tápláló anyagokat hamar feloldja, az árpa gyökerei részére hozzáférhetővé teszi s biztosan jó termeshozamot ad különösen abban az esetben, ha főleg a régebben nem trágyázott talajokra vetés előtt 150—200 kg szuperfoszfátot is kiszórunk. Ez legkedvezőtlenebb esetben is megtelet 2 mm árpatermes-többletet. Ha az 50—52 K értéket képviselő 2 mm-nyi árpa többletből levonunk 20 K-t műtrágyára, még mindig marad holdandék 30 K-t meghaladó tiszta haszon-többletetünk. Ezzel az eljárással bő termet és nagy jó-vedelmet biztosíthatunk.

Adományok. A Vöröskereszt Egylet kulai fiókjának február 19-től—25-ig a következők vittek adományokat a sebesültek számára:

Hillár Keresztélyné zöldség, 1 drb szappan, Herbutth Dénés Keresztur 1 kaeca, 1 gyöngytyúk, 1 kg szápan, Póso Miklós Keresztur 25 tojás, Gyurits Gábor 3 kg zsir, 3 l bab, Katona Jánosné 3 l bab, fél kg zsir, 5 tojás, hagyma, Seidl Emil 20 l bor, Kósa Györgyne kálacs, Treuer Józsefné 1 üveg barack lekvár, Fogl Miklósné 2 drb szappan, 1 fűzér foghagyma, Gadnya József Keresztur 18 tojás, 1 tyúk, Dochnál Vaszil 1 mészoló, Kirilovits Izidorne 5 kg túró, 3 l tejfel.

Pénzadományok: Koleszár Mihály Kuczora 20 K, Szabados János Keresztur 6 K.

További pénzadományok: Löwy Adolf pénztárhozoz intézendők.

Polgártársak!

Ma d. e. lesz a községi előjáróság választása. Vigyázzatok! Ha megkívánatlik a kisbírótól, hogy az a nyelveket beszélje, irni-olvasni tudjon, bíróknak se válasszatok a kisbírónál kevesebb embert!

Az előjárókat illetőleg csakis olyanokat válasszatok, akik az állam nyelvét beszélik, bármely nemzetiséghez tartozzanak is különben. Itt az ideje, hogy ne dédelgessük tovább keblünkön a nemzetiségeket; aki a községben vezető akar lenni, az tanuljon meg magyarul és legalább a nevé is tudja magyarul irni. Számítunk támogatástokra.

Kula, 1915 február 28.

Több választó

Adó és kataszteri szakmunkást keres

a hadbavonult I. segédjegyző helyére 6 K, a hadbavonult II. segédjegyző helyére 5 K és a hadbavonult írnok helyére 4 K napi-díjjal a háború egész tartamára alulírott jegyző. Szerb vagy tót nyelv szóbeli bírása szükséges.

Pinczéd, 1915 február 14.

2 Lovassy Ödön, jegyző

Üveg és porcellán árúk

Jurssik János cégnél Kulán

SUGAR JÁNOS teherszállító vállalata

KULA (Kossuth Lajos-utca)

Mielőtt bevonul, vegyen:

katonai teveször kötött kabátot, nadrágot, mellényt, lábszárvédőt, táboriharisnyát, térdmelegítőt, érmelegítőt, hósapkát, haskötőt, tábori meleg kecstyűt, fianell tricó inget és az összes alsóruházatot olcsó árakban Mrgyanov Jesta divatruhásában a Menyasszonyhos, Kula Nagy választék kötött kabátokban, női reform kötött nadrágokban

Takarékpénztári

és egyéb intézeteknél szükségelt

nyomtatványok, könyvek bekötése

a legrövidebb idő alatt készülnek

Berkovits Márk könyvnyomdája, könyvkötészetében, Kula.

Könyv, papír, írószer kereskedés.

Nyomatott Berkovits Márk laftulajdonos könyvnyomdájában, Kulán, Telefon 14

MILLIÓK

hasznájják

Köhögés

rekedtség, hurut, elnyálkásodás, göres és szemérhurut ellen a

Kaiser-féle Mell-Karamellák

Orvosoktól és magánosoktól való 6100 lit bizonyítvány kezeskedik biztos eredményről.

Nagyon kellemes és jószagú BONBONOK.

20 s 40 filléres csomagokban dobozban 60 fill.-ért kapható

MÁLY LÁSZLÓ

gyógyszertárban, Kula 12-24

Minden testi fájdalmat megszüntet a

Mercur Sósorszesz

(törv. védve)

nélkülöhetetlen hássiser.

Hadba vonultaknak

ajánlatos csomagküldés alkalmával

1—2 üveg Mercur-sósorszeszt küldeni.

Kapható 50 f., 130 és 270 K-ás üvegekben az Első Kulai Sósorszesz vállalatnál, Kula épügy minden gyógyszertárban, drogeriában és fűszerkereskedésben.

Férfi- női- és gyermek-

czipők

Ifj. Kovács J.I. cégnél, Kulán

Festék, fűszer és csemegeárúk

Acsanszki és Gruity kereskedőknél Kula Telefon 41